

De Israëlische regering heeft een voorstel goedgekeurd om de wet op het staatsburgerschap te amenderen. Iedereen die de Israëlische nationaliteit aanvraagt, moet trouw zweren aan de "Joodse en democratische" staat. Volgens velen is deze aanpassing een onnodige provocatie van de Arabische bevolking in het land.

Ogenschijnlijk heeft de verandering noch betrekking op Joodse noch op Arabische burgers, maar alleen op aanvragers van de Israëlische nationaliteit. In praktijk worden echter de Arabische echtgenoten geraakt die vanwege gezinshereniging de Israëlisch nationaliteit aanvragen.

Beoordeling

De columnist Nahum Barnea heeft het scherp onder woorden gebracht: "Het wetsvoorstel lijkt niet alleen racistisch, het is racistisch. Het dwingt niet-joden te verklaren dat ze trouw zijn aan de Joodse staat, maar eist niet hetzelfde van de Joden. De Joden zijn uitgezonderd omdat de rabbies van de Haredim [conservatieve, ultra-orthodoxe geloofsstroming] hun trouw niet willen zweren, niet aan de Joodse staat en helemaal niet aan de democratische staat. Het resultaat is wreed, niet zo erg als de racistische Neurenberg wetten, maar het ruikt hetzelfde.." (Yedioth Ahronoth, Supplement, 8 oktober 2010)

In de onafhankelijkheidsverklaring en de "basiswetgeving" (die als een soort grondwet dient) is Israël al lang als een Joodse staat gedefinieerd. De staatssymbolen Davidsster en Menora (zevenarmige kandelaar) laten niets aan de twijfel over. Sommige regelgeving, zoals de wet op terugkeer, verschillende tijdelijke regelingen en uitvoeringsbesluiten bevoordelen Joden boven niet-joden. Het nieuwe amendement heeft slechts betrekking op een paar duizend mensen, waarvan de meeste geen Arabier zijn en die het Joodse karakter van de staat niet in twijfel trekken. Wat is dan de reden dat de minister van Justitie juist nu met dit - schijnbaar overbodige - amendement komt?

Geïnstitutionaliseerde discriminatie

De achtergrond van het voorgestelde amendement is een stille wenk in het debat dat vijf jaar geleden is gestart tussen vertegenwoordigers van de Arabische burgers en de staat. Het conflict begon, toen het voormalige lid van de Knesset Azmi Bishara een partij oprichtte met de leuze "een staat voor alle burgers". Dit gaf Arabische partijen en instituten de kans de staat uit te dagen en de structurele tegenstelling tussen de termen "Joods" en "democratisch" zichtbaar te maken. De filosofische strijd tussen de Arabische minderheid en de staat was koren op de molen van Avigdor Lieberman, de huidige minister van Buitenlandse Zaken. Zijn partij won de afgelopen verkiezingen vijftien zetels met de leuze "Geen staatsburgerschap zonder trouw".

Het Arab Monitoring Committee en het Committee of the Heads of Local Arab Councils publiceerden in 2006 een document onder de titel "The Future Vision of Palestinian Arabs in Israel". (De toekomstvisie van Palestijnse Arabieren in Israël). Dit document beschrijft de positie van de Palestijnse Arabieren als volgt: "De definitie van de staat als Joodse staat en het gebruik van de democratie in dienst van het Jodendom sluit ons uit van maatschappelijke posities en dwingt ons tot oppositie tegen de fundamenteën van de staat waarin we leven."

Het 'visie'document stelt de vraag of de Israëlische democratie in staat is de Arabische minderheid deel te laten nemen en volledig gelijkwaardig te behandelen. Het document is een reactie op de vervreemding die de Arabische burgers in Israël de afgelopen zestig jaar voelen. Niet de definitie van Israël als Joodse staat, maar de geïnstitutionaliseerde discriminatie waaronder de Arabische bevolking lijdt, hebben de Arabische leiders ertoe gebracht de staat uit te dagen. Democratie bestaat niet in een staat met geïnstitutionaliseerde discriminatie. Verandering van het volkslied of de vlag is niet het punt, maar de toekomst van tienduizenden jonge Arabieren die de staat hun ontnemen.

Het gaat over het toenemende geweld in de Arabische steden en dorpen, de moorden op klaarlichte dag in Nazareth en Lod. Deze ontwikkelingen tonen de ineenstorting van het Arabische onderwijssysteem, de stijgende werkloosheid, de armoede en de machteloosheid van de lokale Arabische overheden, die zelfs de meest elementaire voorzieningen niet kunnen leveren.

"Joods" of "democratisch"

Lieberman wil niet echt de trouw van de nieuwe burgers zekerstellen. Hij wil de trouw van de gehele Arabische bevolking ter discussie stellen. Het amendement is nog maar het begin. In de algemene vergadering van de Verenigde Naties presenteerde hij de visie, waarin Israël het door Arabieren bevolkte land aan de Palestijnse Autoriteiten overdraagt in ruil voor de nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever.

Als Netanyahu en zijn regering doorgaan met de provocatie van de Arabische bevolking, verandert de staat in een Apartheidsstaat. Daarmee valt de basis weg van de claim dat Israël zowel Joods als democratisch is. De eis om Israël te definiëren als een "staat voor alle burgers" is een consequentie van de omschrijving "Joods en democratisch" die de staat Israël zichzelf toedicht. Het is Israël niet gelukt het tweede gedeelte gestalte te geven. Het "Joods" gaat ten koste van de democratie. In plaats van de Arabische aanspraak op gelijkwaardigheid serieus te nemen, volgt nu een nieuwe provocatie. De Arabieren krijgen hun staat voor alle burgers niet en Israël geeft aan van plan te zijn op alle terreinen de Arabieren uit te sluiten en te discrimineren.

Israël is sinds kort geaccepteerd in de Organisatie van Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), de staat probeert te deel uit te maken van de globale economie en beweert "de enige democratie in het Midden Oosten" te zijn. Dan zou je verwachten dat ze haar houding ten opzichte van de Arabische bevolking aanpast. Dat is ook de indruk die gewekt wordt door de rapporten van de Israëlische Bank, diverse regeringsinstanties en de commissie van Theodor Orr die de gebeurtenissen onderzocht van oktober 2000 (dood van twaalf Arabische Israëliërs door

veiligheidstroepen). Ze creëren de illusie dat de staat probeert de problemen op het gebied van onder meer gezondheidszorg, onderwijs, werkgelegenheid op te lossen. Problemen overigens die de staat zelf door discriminerende maatregelen heeft veroorzaakt. Maar tussen de erkenning van de problemen en de stap om er iets aan te doen staat een rechtse regering die nationalisme en racistische ideologie hoog in haar vaandel draagt. De huidige regering wrijft zout in de wonden en het gevolg is scepsis, zelfuitsluiting en extreem nationalisme bij de Arabische burgers.

Een kleine minderheid

De botsing over het karakter van de staat heeft nog een ander aspect dat onvoldoende aandacht krijgt. De Israëlische maatschappij is ernstig verdeeld, niet alleen tussen Joden en Arabieren, maar ook tussen Joden en Joden. De staat ontwikkelt een discriminerende politiek tegen alle arbeiders, Joods of Arabisch: bouwvakkers, leraren, artiesten, vrachtwagenchauffeurs en gastarbeiders met hun kinderen. Hen is het recht op werkzekerheid en sociale zekerheid onthouden.

"Joods" Israël dient in werkelijkheid alleen een kleine minderheid, een handje vol families. Die families ontvangen eigendommen en voordelen van de staat en gebruiken die voor hun eigen doel zonder sociale verplichtingen of publieke verantwoordelijkheid. Dat verklaart Liebermans positie als bewaker van Joods Israël die probleemloos tot over z'n oren in de onderzoeken met verdenking van corruptie zit. En hij is niet alleen, veel politici doen hetzelfde: Enerzijds wedijveren ze in politieke rechtsheid en anderzijds verrijken ze zich door voor de tyconen te kruipen.

Er is zeker reden voor een discussie over het karakter van de staat. Die discussie moet echter in het teken staan van de toekomst van alle arbeiders: Joods, Arabisch en anderen. De staat kan alleen werkelijk democratisch zijn als ze de middelen gelijk en eerlijk verdeelt. Zo'n staat heeft het predikaat "Joods" niet nodig. Dat predikaat houdt de schijn van solidariteit tussen Israëlisch Joden in stand en institutionaliseert de discriminatie van haar Arabische burgers.

1 Vertaling Yonatan Preminger, Jan Taat. Engelstalige versie in Challenge, 11 oktober 2010:
www.challenge-mag.com